

539 On. Biblioteca Univ. din Cluj

NUMĂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL-TĂRĂNESC ARAD

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
A R A D
Strada V. Alexandri No. 6.

Iuliu Maniu și Băncile.

În toate țările din lume, preocuparea de căpățenie a oamenilor ca și au în mâinile lor destinate populațiilor, o formează instituțiile bancare. Și e natural să fie așa, fiindcă munca acumulată ani de zile pe cale cinstită și grele sacrificii, a tuturor cetățenilor din toate țările, se găsește în paza și administrarea lor. Unde până mai ieri alaltăieri, lumea, dela cel mai sărac până la cel mai bogat, își puneau cu cea mai mare încredere-economii făcute în bănci, astăzi, când băncile se dau pe cap una după alta amenințându-și existența lor miile de oameni, cari își adunase un ban pentru zile negre, asistăm la o necotire a maselor care nu știm cum se va termina. Sguduirea pe temelie a acestor citadela bancare se datoroște la mai multe cauze din care vom cita două mai importante: Prima este, că băncile, dar absolut toate au abătut de la menirea lor adevărat bancară, îndreptându-și activitatea în domeniul comerțului industrial—teren expus la multe riscuri; a doua cauză a fost administrarea ușuratică a bunurilor care nu-ți aparțin și lipsa totală de control. Cu toții știm cum se formează Consiliile de administrație și din cine. Nu există bancă mai mare al cărei consiliu de administrație să nu fie format din oameni politici de mare suprafață. Nu se poate închipui imobilitate mai mare, ca atunci când un om politic — un fost ministru de exemplu — primește, în schimbul tantimelor grase, să intre în consiliul de administrație al Consiliului bancar de unde are să apere interese potrivnice intereselor statului. Cum se poate împăca funcțiunea de ministru apărător al bunurilor statului cu comunitatea de membru plătit în consiliile de administrație al Societăților care în fel și chip caută să speculeze averea statului. Mai poate un astfel de fost și viitor ministru să aibă independența necesară, când se găsește în serviciul unei societăți de la care primește sume fabuloase? Compromisul acesta murdar între comunitatea de fost și viitor ministru și aceia de membru în Consiliul de administrație al cutărei și cutărei bănci, nu este oprit de nici un text de lege, așa că în țara noastră se practică pe o scară destul de întinsă și fără nici cea mai mică jenă. Băncile, de dragostea lui X. sau Y. fost ministru caută să-l vâre în consi-

liile lor de administrație, ci din dragostea pentru ele înșile, fiind că interesele lor vor fi totdeauna apărate, contra intereselor statului — vesnica găscă de jumolit. Legi, care să oprească aceasta sfidare a țării, nu se fac, pentru că corb la corb nu-și scot ochii, ministrii între ei sunt prieteni ori din care partid ar fi. Sunt prea puțini la număr acei miniștri care să fi refuzat în mod categoric o ofertă atât de ademenitoare din partea băncilor plătita cu arginții scilpitori ai lui Iuda.

Printre aceștia putem cita pe Iuliu Maniu, puritanul între puritani. El este acela, care în toate ocaziile când a fost vorba de apărat interesele statului, s'a arătat de o intransigență fără margini. Pentru el averea statului, e un bun comun de care nu e permis nimănui să se atingă, or cât i-ar sta în mână acest lucru. Conducător de acest principiu moral, a rămas neclintit, ca o stâncă de piatră, în fața tuturor tentațiilor, or cât de atâgătoare să arăt-au. Acest drum sănătos și de onestitate civică vrea Iuliu Maniu să-l introducă și în țara noastră. Numai urmând drumul drept și fără zăgazuri indicat de el putem ajunge la statornicirea unei vieți de stat în care tot individul să fie însoțit de binele comun, aruncând disprețul său aceluia care fără muncă vrea să trăiască speculând tot ce-i vine în cale.

Am ajuns în situația aceasta extrem de grea, numai din cauză că majoritatea conducătorilor noștri politici, cu conștiința au confundat interesele de stat, cu interesele lor particulare. În interesul strict al cuvântului, omul de stat, trebuie să se dedice treburilor obștești în deplina independență și fără să fie preocupat de apărarea intereselor, acolora care ar căuta într'un fel oare care, să ajungă pe căi nepermise, la exploatarea averii naționale în paguba cetățenilor săi. Or tocmai acest lucru ne lipsește nouă românilor. Pentru ca să putem eși din acest impas, este de neapărată trebuință, ca politicianilor nesățioși să li să pună botnița în nas, oprindu-i — printu'o lege drastică — de a mai putea figura în acelaș timp, și ca om de stat și ca membru în consiliile de administrație al societăților cu caracter privat.

Spectacolul trist și degradator la care asistăm astăzi, nu ar fi

D. Al. VAIDA VOEVOD despre situația politică.

Despre guvernul Iorga, despre guvernul de concentrare, dictatură și d. Titulescu și Mihalache.

Cetim în „Curentul“ de Vineri un foarte prețios interviu cu d. Al. Vaida. Declarațiile făcute luminează perfect de bine situația politică de azi a țării. Spicuum din aceste declarații partea ce ne interesează mai mult de prezent D. Vaida a făcut o scurtă și foarte nimerită comparație între politica moștenită în Ardeal și aceea din țara mamă. „Pe când vechiul regat e obișnuit cu „șefi“ cu dictatori, Ardealul are uzanțe democratice: consultă masele, întreabă țărâtimea și localnicii sunt stăpâni la ei a casă“. D. Vaida a arătat care ar trebui să fie politica față de minoritari și securi. Ocupându-se de problema șefiei din partidul național-tărănesc dă găsește că cel mai potrivit pe d. Mihalache.

Părerea mea — zise Dsa este că face o greșală dacă nu primește. În Ardeal se bucură de tot prestigiul necesar pentru a fi șef. Șef nu poate fi oricine. Șeicarul l'a descris minunat pe Iuliu Maniu: un om cu nervii tari. Iată de asta e nevoie. D. Mihalache are avantajul unei tinereți robuste. Într'o țară cu 80 la sută țărani și în care 15 la sută din burghezic are legături cu pământul, d. Mihalache trebuie să fie un simbol. Le e românilor rușine de țărânel român?

Intreb t dacă ar primi să fie șeful partidului, dsa a răspuns: — Răspunsul meu ar fi net. Aș refuza necondiționat. Și explicația e simplă: eu nu dispun în țara veche de aceleași simpatii ca d. Mihalache, în Ardeal Cătrele regățenești n'ar putea fi disciplinate și solidare, pe lângă persoana mea, așa cum ar fi pe lângă d. Mihalache. Apoi nu știu cum m'ar privi basarabienii și bucovinenii. Mai pune la socoteală și vârsta mea înaintată. Eu sunt născut să fiu aghiotantul prezidentului. Temperamentul meu nu e cel care se cere unui prezident, Pe Clemenceanu și pe Lloyd George i am apropiat, la conferința de pace, prin sinceritatea mea. Dar acolo sinceritatea are alt curs...

Punându-i se întrubarea asupra guvernului de concentrare, dsa nu-l vede posibil numai dacă un asemenea guvern ar putea salva

economia țării prin un mare împrumut extern, de care în actuala situație se îndoiește. Cât privește stabilitatea actualului guvern, dsa a declarat că guvernul Iorga va cădea prin propriile sale greșeli. În privința recentelor declarații făcute d. Goldiș, prin cari acesta preconizase ca serviciile publice din Ardeal să fie conduse de ardeleni, d. Vaida a declarat următoarele:

— Eu cu d. Goldiș nu vreau să polemizez, spune d. Vaida-Voevod. E un bărbat de valoare — e bătrân, e bolnav. Dar românismul nu-l vom învăța dela domnia-sa, că dacă ne-om pleca într'atât, or ajunge lucrurile la cuțite, firește la cuțite stilistice și nu doresc.

„Când a fost să facem fuziunea cu țărâniștii, d. Iuliu Maniu ne-a adunat și ne-a ținut un discurs în care a expus avantajile unei bine-întocmite fuziuni. S'a ridicat un glas care a strigat: nu admit fuziunea, nu admit dezertarea ardelenilor nași onaliști, în vre-un partid din regat“. Și fuziunea nu s'a făcut din cauza d lui Goldiș în primul rând al tratativelor.

„Apoi a venit faimoasa noapte fructuristă: când d. Goldiș, apărătorul steagului ardelean, a trecut cu steag cu tot, la grătarul cu fleici ministeriale.

D. Vaida și-a încheiat declarațiile vorbind de dictatură și d'spre d. Titulescu, fiind actuală

chestiunea alegerii eventuale d lui Titulescu de șef al partidului naț-tăr. Dsa a spus:

S'a șoptit și altă soluție: dictatura. În România orice dictatură riscă să fie grav compromisă. La un popor de zeflemiști și de critici, cum sunt românii, nu se poate governa cu atitudini marțiale. Răde lumea, domnule, unde se adună trei români deștepți și sănătoși, e vai de bietul dictator!

Să rămână în străinătate până la ziua judecâții, nu se poate. D. Titulescu aparține țării. Durere, nu știu dacă sunt în România zece oameni cari să fi urmărit cu atenție activitatea lui la Geneva și la Haga. A fost o genială prestare de muncă, pentru care patria nu i-a fost tocmai recunoscătoare. Scoaterea lui din luptă, din relațiile pe care le are, ar însemna sacrificiul unui imens capital. Fiindcă d. Titulescu este Capitalul-Mamut al țării.

Dacă d. Mihalache se îndărătnicește să nu primească prezidenția partidului, trebuie întrebat d. Titulescu, și apoi partidul.

Să zicem că se ajunge a colo. Foarte frumos și cine pentru partid. Dar pentru d. Titulescu? Iși va putea d-sa struna temperamentul inflăcarat, își va putea d-sa argăsi coardele sensibilității, pentru a fi șef de partid, aci în anticamera Asiei? Aceasta este chestiunea.

Red.

Ci-că pentru...

De ce a fost mutat d. Peter Iulian dela Timișoara la București?

Inspectorul general administrativ Peter a fost revocat din fruntea Inspectoratului regional din Timișoara și mutat la București, la Ministerul de interne. Ci-că, pentru motivul de a participa efectiv în comisia de elaborare a proiectului legii noi administrative! Dar, lumea altfel vorbește, Ea șoptește că prefectul din Timișoara a avut curajul și puterea de a l învinge pe d. Peter Iulian și că mutarea acestuia e o victorie a prefectului Timișorii.

Orice s'ar spune, noi cerem cu insistență, chiar și în interesul d lui Iulian Peter, că dacă e nevinovat să steie pe loc și să se lase de reforma administra-

tivă al cărui proiect îl știm gata făcut, fiindcă lumea, care bănu este bazat sau nebazat, crede că Dsa a fugit dinaintea instrucției judecătorești care e în curgere în cauza numirilor de notari. D. Peter Iulian mai trebuie să steie la postul sau și să asiste la demersurile anchetei, atși în interesul autorității de stat cât în interesul instrucției care am urea să se întindă și asupra județului Arad spre a se pune capăt șoptelilor cu multe înțelesuri și cari ne compromit întreaga administrație.

Citiți și răspândiți „Românul“

Continuare la pagina 11-a

Iuliu Maniu și Băncile.

Urmare din pagina I-a.

avut loc, dacă toți politicienii ar fi adoptat linia de conduită morală trasată în viața poporului nostru de către Iuliu Maniu. Ori nu numai că n'a urmat această cale, dimpotrivă, își făceau ade-vărată fală, cu cât puteau să se depărteze mai mult de ea. Ne aducem aminte — cu durerea în suflet — de politica răposatului Vintilă, urmată și azi de gruparea liberală de sub șefia D-lui Duca, politica intitulată „Prin noi înșine“. Cuvinte atrăgătoare și bune, dacă sub aripile acestor cuvinte, nu s'ar fi ascuns politica meschină și de jaf în averea statului, urmată de partidul liberal. Care român care își iubeste țara, nu ar fi p. ntru politica „Prin noi înșine“, când această politică ar fi făcută pentru conservarea intactă a patrimoniului național, din ale cărui bunuri prin exploatare să se folosească toți locuitorii țării? Liberalii însă nu mai au zis „Prin noi înșine“, că de fapt au făcut și au lucrat pentru politica „Pentru noi înșine“. Or de câte ori liberalii au fost la putere, averea statului o considerau ca un bun al „Băncii Românești“, de unde se adapă clientela lor politică — câștigată și menținută cu bănișori grei. Nu numai liberalii au alunecat pe această pantă nenorocită dar și codițele lor de vreme rea — Averescanii — au procedat la fel. Amestecul politicienilor în institutele bancare, ni-au adus la acea cotitură de drum, că nu știm încotro să apucăm. E ceva nemai-pomenit ce se petrece azi la noi. Băncile și cu reprezentanții lor politici și nepolitici, care până în momentul de față, n'au făcut altceva decât să se lăfăiască în tot felul de bunătăți, speculând pe cei mulți și muncitori, — au cutezanța nerușinată să pretindă statului, ca să le salveze din prăpastia în care sunt amenințate să cadă, nu din cauza unor împrejurări neprielnice, ci din cauza destrăbălării în cheltueli și a luxului cu care batjocoreau mizeria întregii țări. Strigătul lor nu a fost aruncat în pustiu, fiindcă vedem ce ferbere mare s'a produs în lumea românească și cât de zelosi se arată guvernanții actuali, pentru salvarea acestor citadele bancare, care după cum știm multe din ele au apărut după războiu ca ciupercele după ploaie. Statul — prin reprezentanții săi cointeresați în aceste bănci — aruncă miliarde pentru a scăpa din ghiarele morții aceste asociațiuni de speculă, nu găsește un singur ban pentru salvarea plugărimii din mâinile lor.

Din cele scrise mai sus, țărănimea trebuie să-și tragă învățăminte de care să se căluzească în viitor. N'ar mai fi permis nici unui plugar, ca atunci când trebuie să-și aleagă reprezentanți, care să-i apere interesele, să cadă în greșala de a da votul cu cea mai mare ușurință, tuturor celor care vin să-l momească cu fel de fel de promisiuni de ocazie. În alegerea oamenilor de care ai trebuință, trebuie multă chibzuință, că numai așa te poți apăra contra tuturor relelor. Toți candidații — știuți că fac parte din Consiliile de Administrație — să nu mai fie aleși de reprezentanți ai poporului, fiindcă asemenea oameni numai de binele țărâni mei nu se ocupă, interesele lor fiind legate de ale băncilor și asociațiunilor din care fac parte.

Dacă asemenea oameni, umblă după un mandat de deputat sau senator, aceasta o fac, pentru ca mai ușor să poată interveni pe lângă miniștri în favorul intereselor particulare determinându-i să calce și cele mai vitale interese de stat. Atâta vreme cât în politica țării, nu se aplică principiile morale indicate de asectul de la Bădăcin, treaba va merge din rău în mai rău și Dumnezeu unde putem ajunge. Stă în putința noastră a intelectualilor, care ne interesăm de soarta țării și a țărâniței, ca împreună să luptăm din răspuțeri, ca omul care reprezintă chintesența neamului nostru și care nu se abate de la calea adevărată, ori câte demnități i s'ar oferi, să fie pus la postul de comandă, pentru a restabili onoarea și prestigiul acestei țări, atât în interior, cât și în afara granițelor.

Moartea politicienilor verosi și vânzătorii intereselor streine, nu mai el le poate pune capăt. Este de datoria noastră a tuturor să facem zid neclintit în jurul lui **Sălcitanu.**

Plecarea unui ostaș.

După plecarea d-lui General Vișoreanu, un militar predestinat carierei sale care a fost mutat la București iată că pleacă și altul. D. Colonel Marin Manafu șeful de stat major la Divizia I. de cavalerie Arad, a fost înaintat comandant al Regimentului 8 de artilerie din Galați. Ofițerii diviziei au dat în onoarea d-lui Manafu, la 27 cor. seara, un bogat banchet la care au participat toți ofițerii comandanți ai unităților din localitate cu doamnele în frunte cu Dna și d. General Bălăcescu comandantul Diviziei. Plecarea d-nei și d-lui Manafu o regretă Aradul întreg, cu atât mai mult cu cât d. colonel Manafu a fost nu numai un distins militar ci și un prieten și colaborator al societăților de inițiativă în direcție culturală, iar doamna Manafu o inimoasă colaboratoare a societăților de binefacere. Inițiativei Dnei Manafu se poate mulțumi, că în acest oraș a luat huișă societatea „Hora“ pentru cultivarea și răspândirea dansurilor naționale.

Seria toasturilor la banchet a fost deschisă de d. General Bălăcescu care remarcând însem-

nătatea înaintării d-lui Manafu și-a exprimat pe lângă tot regretul despărțirii bucuria că un ofițer de sub comanda Dsale a urcat o treaptă în sus în cariera ostășească.

D. și dna Manafu au plecat lăsându-ne câte va cuvinte calde de a ție cari ne fac să regretăm și mai mult plecarea d-lor. Plecăm din Arad au spus — cu viul regret de a trebui să părăsim acest prea frumos oraș, tocmai atunci când învățasem să prețuim și să iubim mai mult pe frații nostri de dincoace de Carpați“. Cuvintele acestea fac dovada unei vii și sincere mărlurisiri și faptele celor ce se duc de aici intru nimic nu desmint această sinceritate. Nici răspunsul nostru nu poate fi altul:

Ați plecat dintre noi tocmai când grație alesele Dvoastră calități ne-ați făcut să prețuim și să iubim pe frații de dincolo de Carpați.

Rugăm achitați

abonamentele

COLOANA
BUNULUI
CREȘTIN

Cinstea părinților.

Poruncile dumnezeiești le învățăm copiii în școală și se pun în toată cărțile de rugăciuni. Nu sunt rugăciuni. Rugăciunea este vorbirea omului către Dumnezeu. Poruncile sunt vorbirea lui Dumnezeu către om. S'au scris pe table de piatră, dar una câte una au fost scrise de mai înainte în suflete. În unele inimi s'au spălăcit literele. Nu poți scoate din ele înțeleșul poruncilor. Prin păcatul neascultării, care au fost și păcatul strămoșesc, în firea omului intră răul cum intră microbii tuberculozei în plămâni. Ca să ucizi microbii, trebuie să-ți îngrijești trupul. Ca să ucizi răul, ai să-ți îngrijești sufletul. Altfel microbii sporesc, răul crește. E datoriu noastră să înoinm în noi poruncile lui Dumnezeu. Și nu e de ajuns să cinstești părinții. Ești dator să și aperi cinstea lor față de cei ce au vrea să-și bată joc de ei. Om fără greșeli nu este. Părinții tăi sunt oameni, sunt supuși și ei greșelilor. Tu însă ești fiul lui și nu ai dreptul să te faci judecătorul părinților tăi. Știi, că Noe avea trei fii. Unul și-a bătut joc de tatăl său, ceilalți doi au acceptat greșala lui Noe. Tatăl binecuvântat pe cei doi și a blestemat pe Ham. Porunca a căzut încă nu era scrisă pe tablele de piatră. Ham a călcat porunca scrisă în sufletul său. Hristos Domnul nostru a învins porunca prin învățătura împotriva rătăcirii jidovești cu corbanul. Hristos zis, că cinstea părinților, ajutorarea lor la neputințe te desleagă chiar și din legăturile votului și ai fi făcut lui Dumnezeu.

Pentru aceasta călcătorii poruncilor sunt vrednici să fie blestemați de părinți și e grozav blestemul un bătrân neputincios locuia la fiul său, care se căsătorise. Nora purta rău cu bătrânul, îl injuria, îl lovia. Feciorul n'a apărut pe tatăl său. A murit bătrânul și sărmanul Lazăr. Când l-au așezat în mormânt, nora a zis către pietină: bine că am scăpat de scârbosul acesta. Dela cimitir spre casă i s'a făcut rău nurozii, și pus pe pat și după o boală de câteva săptămâni a murit. Bărbatul și-a sfârșit viața într'un chin grozav, nu mult după aceasta. Nu li s'a dat să trăiască zile nici multe nici fericite.

Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta! Cinstește-ți frații și surorile! Cinstește-ți Neamul și Țara! Apără cinstea lor față de alții, chiar și cu tăria brațului. Neamul și Țara este familia cea mare. E adevărat, Hristos zis, că de te va lovi cineva pe obrazul drept, de dragul păcii suferi și a doua palmă, — de nu uita, că pentru apărarea cinstei față de biserică Hristos a lungat cu biciul pe tâlhari. Și cinstea părinților ai dreptul să aperi cu biciul. Ai dreptul și totodată și datoria. Fă-ți datoria

F. C.

Depunerile Poștale la Cassa Generală de Economii din București

(„Postsparkasse“ — „Postatakarékpénztár“)

IMPORTANT: Garanția Statului;

**Depunerile nu pot fi propriete (nimeni nu se poate intabula asupra lor.
Secret absolut asupra depunerilor.**

DOBÂNDĂ: 4 1/2% (scutită de orice impozite) = 6%.

Dela 1 Octombrie 1931, Cassa Generală de Economii din București a înființat organizația depunerilor poștale („Postsparkasse“ — Postatakarékpénztár).

Oricine (și minorii și femeile) poate face depuneri prin oficiile poștale.

Duceți-vă la primul oficiu poștal și faceți depunerea Dvs.

Oficianții poștali sunt obligați să vă dea toate lămuririle privitoare la depunerile și retragerile economiilor Dvs. la Cassa Generală de Economii din București.

Banii sunt garanțați de Stat și nimeni nu se poate intabula asupra depunerilor și nici a le urmări,

Depunerile se țin în secret absolut.

Informațiuni asupra lor se dau numai depunătorului (titularului libretului).

Dobânda este de 4 1/2% la sută pe an pentru sumele până la 100.000 lei inclusiv. Important este că dobânda fiind scutită de orice impozite către Stat, județ și comună, ea revine de fapt la 6% pe an.

Pentru depunerile dela 101000 în sus se plătește dobândă numai jumătate (2,25%)

Se dă cea mai mare garanție pentru siguranța banilor depuși la Cassa Generală de Economii din București.

Depunătorul poate retrage sume de bani până la 2000 lei inclusiv la oricare oficiu poștal, prezentând libelul său și un act de identitate.

Retragerile peste 2000 lei se pot face dela oricare oficiu poștal dar numai cu aprobarea prealabilă a Cassei Generale de Economii. Depunătorul va completa o foaie de restituire, la oricare oficiu poștal, și acesta o va trimite Cassei.

În caz de urgență justificată, retragerea se poate face în afară de termenele fixate.

DE REȚINUT:

- 1) Nu lăsați sume de bani la oficiu fără să vi se dea în schimb libretul de economie pe numele Dvs. cu suma trecută în el;
- 2) Controlați imediat libretul: dacă e trecută suma plătită de Dvs., dacă are timbrul de control cu stampila oficiului (fără aceste în caz de reclamație, suma nu se recunoaște).
- 3) Reclamați imediat dacă observați vre-o neregulă (filă ruptă în libret, ștersături, timbrul deslipit, etc.) și anunțați oficiul poștal cel mai apropiat și Cassa Generală de Economii-București
- 4) Libretele vechi eliberate de Administrațiile Financiare se preschimbă la oficiile poștale și la Cassă.

Cereți chitanță pentru predarea libretului la oficiu.

Depunerile mai mici de 50 lei se fac prin timbre speciale pe foi de economii.

Foile de economii se găsesc de vânzare (5 lei) la oricare oficiu poștal.

Cu sământă aleasă vom urca prețul grâului

Acum că lucrul câmpului e pe isprăvite, și scriile de pământ sunt destul de lungi și noi țărani avem timp să mai spunem puțin de vorbă asupra năzazurilor noastre, care — să le zicem — sunt destule și prea multe. Să vorbim acum întâi și să vorbim de ceea ce ne ustură mai tare, anume de prețul scăzut al grâului. E fără îndoială că pe lângă prețurile de acum țaranul pierde cu pierdere. Și nu-i mai puțin adevărat că guvernul nu a făcut nimic pentru ajutorarea țarastră în această direcție, ba ceea ce a făcut cu primele de export plătite cu milioane grele și exportatorilor e un scandal cum numai Dl Iorga cu tehnicienii săi e în stare să-l facă. Dar să nu uităm că cea mai mare parte din vină o au liberalii în această privință. Căci politica lor vamală care ajunsesse până la 30.000 lei pe vagonul de grâu scos din țară — a dus până acolo de am pierdut toate piețele din străinătate. Pe vremea aceea grâul să cota la noi în țară cu 100.000 vagonul, taxa vamală era de 30—40.000, spese de transport alte 9—10.000 ajungea vagonul la 150.000 lei, iar în plus exportatorii nefiind controlați, grâul nostru ajungea în străinătate de o

calitate cât se poate de proastă. Datorită acestui fapt de mai multe ori grâul nostru ajunsesse să fie respins de pe toate piețele. Și iată deci unde am ajuns. Acum când grâul s'a estinat în toată lumea, și natural și la noi, suntem cu piețele pierdute și cu faima rea că avem grâu de calitate proastă. Ce e de făcut deci?... Dela acest guvern două capete și fără nici unul nu cred că avem de așteptat mult. Să ne ajutăm noi de noi cum putem. Avem Camera de Agricultură care ne stă la dispoziție, pentru care avem soiuri bune de grâu cu trioare și selector, iar pentru, care dorește, chiar cu sământă aleasă și de calitate superioară. De mai mulți ani Camera distribuie zeci și zeci de vagoane de grâu de sământă aleasă recunoscute chiar în străinătate ca cele mai bune. Să ne punem deci pe trudă și să convingem pe toți frații țărani să-o rupă cu trecutul căci numai cu grâu curat vom putea câștiga piețele străinătății și vom urca prețurile produselor noastre. Zilele trecute având de lucru pe la magazia Camerii agricole, am avut ocazia să stau de vorbă cu doi țărani din apropierea Aradului. Să uitau la nește saci cu grâu așa numit „Sământa 117”

Și unul din ei zice: — „Foarte frumos grâu! — Da, im răspunde cellalt, „numai că-i prea mare în boabe. Oare câte chilo grame trebuie la jugher?” — „95 până la 100, îi răspund eu. — A! e prea mult” imi răspunde unul din ei. „Noi nu semănăm decât grâu cu boabă mărunță căci acela ne ajunge 80 kg. la jugher”. Am căutat să-l conving că e greșit în socoteli, dar cam greu s'a lăsat convins. Cunosc pe alții cari sământă sământă de a doua clasă fiindcă-i mărunță și merge mai puțin la jugher. Ear alții mi-au spus că: de ce să scoată neghina din grâu, că i grea la cântar și apoi capătă mai mult după jugher. Ei aceste prostii trebuie să le scoatem fraților din capul nostru. Să fim bine înțeleși: Semănăm gunoi, gunoi secerăm! și astfel nici nu vom ajunge să avem preț pe grâul nostru. Prețul nu-l face 4, 10, nici 20 de țărani cu grâu curat și calitate superioară, iar restul cu grâu eșind din sământă nealeasă plin de tăciune, neghină, hriscă, cornojeii și câte gorgotini toate. Când majoritatea vom avea grâu ales, atunci vă asigur că străinii ne vor căuta și prețurile se vor urca.

Un țaran.

Inainte de conversiune.

Situația economică este atât de subredă, sărăcia este atât de înrădăcinată, schimbul bunurilor este așa de anemic și existența noastră, a tuturor, este atât de incertă, încât toată lumea — delamic la mare, dela ministru și până la cel mai modest cetățean — trebuie să se gândească la un mijloc salvator, spre a putea face puntea peste criza, mai bine prăpastia, care ne amenință. Noi, deasemea, ne-am ocupat și ne ocupăm — așa zicând — zi de zi, de problemele economice. Și cum toate pornesc dela natură pentru a se reîntoarce tot acolo, am crezut — și suntem convinși — că în România salvarea n'o putem avea decât prin sol, prin pământ. De aceea, dată fiind criza agriculturii, am socotit că salvarea generală nu poate veni decât prin salvarea celui mai mare producător, care este, în același timp, și cel mai mare consumator.

Intr'o gospodărie normală, producțiunea și consumațiunea trebuie să țină pas. Dacă astăzi agricultura noastră se găsește într'o precară situație, asta se datorește faptului că una din cele două s'a avântat înaintea celeilalte. Odată consumațiunea a întrecut producțiunea, iar astăzi — înțelegem anii din urmă — producțiunea a trecut înaintea consumațiunei. De vreme ce cu vre'o 4—5 ani agricultorul, când vindea quintalul de grâu cu 800—1000 de lei, se dăduse la cheltuieli, cari, în trecut, acăt fie zis, trecuseră dincolo de nevoile sale, astăzi, datorită faptului că atunci nu fusese destul de prevăzător ca să-și facă rezerve de rezistență, se vede într'o imposibilitate să facă față celor mai impresioase nevoi.

Vremurile au fost așa. Și — s'o spunem fără jenă — au lipsit bunii conducători, cari să ia rolul de îndrumători. Căci, să nu uităm, avem nevoie de îndrumători și atunci când ne merge bine. Aceasta, pentru a ne îndemna la cumpăt și spre a ne opri când suntem pe punctul de a trece la exces. Socotim chiar că îndrumătorul din vremuri bune e mai util decât cel din vremuri grele.

Este un adevăr crud că țărănimea noastră, în timpurie din urmă, n'a prea cunoscut cumpătul pe care bătrânii noștri ni-l împărtășiau mereu. Luxul adoptat de femeile țăranilor din județul nostru, din Banat, a luat proporții fantastice. Mătasa și a rula pe care ele il îmbracă, reprezintă părți însemnate din averea bărbaților lor. Nu mai puțin s'au dedat la excese, încercând să ia pas prea zotic cu noile,

descoperiri, invenții și cu noua cultură, bărbații. Nu este rar țăranul, care vine la oraș cu bicicletă, motocicletă sau chiar automobil. Ori, o mașină din acestea valorează 10 mii, 40 mii sau, automobilul, 100 mii lei. Ne întrebăm are țăranul nostru posibilitatea de a se folosi de propria sa mașină, când quintalul de grâu a ajuns la 200 lei?

Preconizăm conversiunea agricolă, vrem cu alte cuvinte, salvarea agriculturii, pentruca țăranul să-și recapete puterea de consum. Dar pentru țăranul cumpătat. Noi dorim salvarea agriculturii gospodar, care-și iubeste meseria, căci este doar cea mai utilă și este și frumoasă. Țărănimea sănătoasă, cumpătată și harnică este garanția de bun viitor a unei națiuni.

Trântorii luxoși, neproducători dar cheltuitori fără măsură, se duc singuri spre prăpastie și atrag după ei pe ceilalți, demni de o mai bună soartă.

A.

Alegerile din Anglia.

La alegerea pentru camera din Anglia, ținută în 27 cor. partidul conservativ a obținut 463 locuri, laburistii naționali 13, partidul liberal 69, muncitorii 49, iar alte grupări politice 3 locuri.

Deci guvernul național englez are 540 de deputați față de 60 deputați ai opoziției.

Partidul muncitoresc a suferit o înfrângere nemai pomenită, iar partidul conservativ a obținut o victorie fără asemănare în istoria parlamentarismului englez.

Comuniștii și muncitorii independenți de stânga nu au obținut nici un loc.

D. Macdonald, președintele guvernului a declarat ziarelor, că rezultatul alegerii este mândria guvernului național, indiferent de partidele ce-l compun.

Cele mai eftine și bune Stofe le puteți cumpăra la Postăvăria

I. Schutz

ARAD, Str. Eminescu 2.

Stofe de haine dela 180 lei.

Stofe de palt. dela 320 lei.

Asortiment bogat!
Priviți vitrinul!

Atențiune!

La 6 Nov. a. c. seara va concerta în Palatul cultural renumitul nostru violinist ENESCU. Orașul Arad a luat toate măsurile convenite ca marele artist să fie primit cu tot fastul.

Vizitați magazinul de mantale, paltoane, haine de toamnă și iarnă.

MUZSAY

Vis-a-vis de teatru. -- Prețuri eftine!

„Vestul”, „Ordinea” și „Lupta”... sau: „Când e confiscarea abuz?”

Avem o constituție care conferințe drepturile și îndatoririle cetățenilor și care ne asigură, fără limită, cel mai omenesc drept, anume: acela de a gândi și a vorbi.

Este așa de elementar să permiți cetățeanului, care te susține, să trăiește, pe care îl secătuiești, să se recontenit de vlagă, să-și gândească gândul și să-și spună vorba. Și este tot atât de natural să-i îngădui să contribuiască și el, în treburile sale, pe cari le conduce tu, încredințatul său, cu sau fără asentiment, stat sau guvern, cum te vei numi.

In cadrele unui stat, o colectivitate imensă, drepturile par a fi mai puține decât îndatoririle. Și dacă cineva este împiedecat să se folosească de drepturile ce-i sunt asigurate de legea legilor, adică constituție, restul cetățenilor, — pătrunși de sentimentul solidarității, util, mai cu seamă atunci, când conducătorii, din cauza zăpăcelii de acasă, sau neputincioși, din cauza incapacității, uită să respecte drepturile, — intervine în favoarea celui nedreptățit.

Nu este mai puțin adevărat că intervenția celor mulți, în favoarea celui sau celor nedreptățiți, este, parecum, condiționată de modul cum se cântărește dreptatea sau nedreptatea ce se săvârșește de guvernant. Aci intervine un sentiment cu totul străin de inte-

relese — am putea spune cu drept cuvânt — materiale, comune. Este un sentiment dictat de obișnuință, de concetățeanul al cărui sprijin îl scoatează.

La Timișoara, din Banat, această admirabilă provincie, care excelează prin tot ce produce, se confiscă ziarul „Vestul”, un organ care po nește dela această graniță, spre centru, spre orientul țării să ducă vești, să ducă suflet românesc în toate unghiurile țării, să răspândească peste tot moravuri mai occidentale. Și, confrății dela București să agită, aprobând abuzul.

La București, capitala spre care se îndreaptă privirile fiecărui bun român, guvernul, poreclit cu multă înțelepciune, guvern al ticnelii, confiscă două ziare „Ordinea” și „Lupta”. Și confrății dela București se agită protestând, din toate răsputerile, n contra acestui nemai pomenit abuz.

Iată cazul când intervine acel necunoscut sentiment, pe care frații noștri de dincolo ni-l atribue cu atâta insistență, dar pe care ei il menajează cu atâta grijă.

De ce confiscarea este abuz când la mijloc se găsește „Ordinea” și „Lupta” din București și de ce nu fusese abuz când s'a confiscat „Vestul” ziarul românesc, care se susține cu atâtea jertfe materiale între zeci de ziare scrise în alte limbi.

Pentruce sindicatul ziaristilor n'a protestat când s'a confiscat „Vestul”, cu aceeași energie?

Poate „Vestul” a căzut în păcatul de a ataca pe d. Iulian Peter, care se vede — a trebuit totuși retransferat și care a venit dela București? Bine, dar și „Universul” a atacat pe acest trimis al capitalii și n'a fost confiscat. Ori quod licet.... Mai știți?

Experiențele ce le facem sunt din ce în ce mai convingătoare.

Șomeri și șomaj.

Aflăm că primăria municipiului s'a decis să selecționeze șomerii repartizându-i în trei categorii, din cea dintâia făcând parte numai cei absolut săraci. Că s'a ajuns la această deslegare momentană a chestiunei, e semnul că s'a dat seamă de imposibilitatea ajutorării unui număr exagerat. Din darea de seamă făcută de primărie, rezultă că s'a incasat până la 17 cor. prin contribuție benevolă numai suma de 242.674 lei. Această sumă verifică deiajuns necesitatea de a se restrânge numărul celor fără lucru la acel real, care nu poate fi mai mare ca în anii precedenți. O ajutorare momentană și eficace deci ar fi posibilă numai, când numărul șomerilor n'ar trece de maximul de 600—800 inși, cifru care presupune cu membri familiei împreună totalul de 2400 nevoiași și nu cel de 7000—8000 susținut de gazetele minoritare și acceptat de primărie.

Săptămâna

ABONAMENTUL.

anual . . . . . 160 Lei
 Pentru autorități, întreprinderi și instituții anuale . . . . . 250 Lei.
 Publicațiuni, și alte inserații oficiale, cuvântul 2 Lei. Publicații și inserații mai mici de 25 cuvinte, taxă fixă 50 Lei.
 Reclame, pe cm. patrat 3 Lei

CALENDARUL SĂPT.

Noembrie 30 zile

- 2 — Luni
- 3 — Marți
- 4 — Mercuri
- 5 — Joi
- 6 — Vineri
- 7 — Sâmbătă
- 8 — Duminică,

Banca Marmorosch a cerut tribunalului din capitală concordat forțat. Banca a cerut creditorilor între altele, un moratoriu de 5 ani oferindu-le 5% dobânzi obligându-se ca în caz de acceptare să-i satisfacă integral. Toate filialele din țară și-au depus deosemena la Tribunalele competente toate registrele. Știrile din capitală confirmă că piața monetară e calmă și se speră că jena financiară a băncii să fie grabnic înlăturată cu concursul băncii naționale.

Chestura poliției din loc a cerut parchetului să autorizeze 25 perchiții la domiciliu. Cu ocazia perchițiilor făcute s'au dat de o mare cantitate de manifeste comuniste clandestine. Indivizii bănuți cu răspândirea lor au fost imediat arestați. Manifestele au fost lansate în urma unei noi instrucțiuni secrete ale șefilor comuniști pentru a pregăti demonstrații de stradă și dezordini în ziua aniversării a 14 ani dela întemeierea republicii sovietice. Majoritatea celor arestați sunt muncitori de fabrică și un mic număr și de intelectuali.

In curând se vor deschide la Arad altele două cinematografe, autorizate de Ministerul cultelor Societății scriitorilor români. Unul se crede să fie în localul fostului cinematograf „Urania” și altul în sala mare a restaurantului „Crucea Albă”.

A avut efectul unei senzații sentința Tribunalului Arad din 27 cor. prin care complexul Topciu Ionescu a condamnat pe ad-

voatul dr. Zoltan Varo din localitate la 30 zile închisoare și 5000 Lei amendă pentru că a insultat și calomniat pe judecătorul Dr. Romul Mager că acesta ca judecător ar fi fost interesat într'un proces al unei rude a sale în care d. Varo reprezenta partea adversară. Inculpatul a făcut apel atacând sentința și pe motive de nulitate.

Numărul șomerilor înscrisi de primărie a ajuns să treacă de 2000. Se așteaptă ca încă în săptămâna în curs a est număr să se ridice la 3000. În fața acestui cifru exagerat, primăria va face trei categorii de șomeri, din prima făcând parte cei mai săraci.

Se vorbește tot mai mult că d. ministru Argetoianu ar intenționa ca salariile corpului didactic primar să-le treacă în sarcina comunității care s'ar vrea unificarea salariilor pentru toți funcționarii de aceeași categorie. Se vorbește că s'ar distinge 30 de categorii.

Duminică la 1 Nov. ac. va vorbi la Palatul cultural la ora 5 d. m. d. Nichifor Crainic prof. universitar și eminent scriitor despre „Filosofia doctorului Nicolae Paulescu”.

La 6 cor. vine la Arad corul vocal religios sârbesc din Timișoara, fiind invitat de Reuniunea corală sârbă din localitate. Corul timișorean va cânta răspunsurile la serviciul divin de înaintea de masă iar seara va da un concert, probabil în sala mare dela „Crucea Albă”.

La 4 cor. va da o reprezentație teatrală în teatrul orașenesc trupa germană a lui Harry Liedtke. Artistul H. Liedtke e bine cunoscut cineaștilor arădani. Cei cari l au admirat pe ecran, vor avea ocaziunea de al vedea debutând și pe scena teatrului din Arad.

Intre primărie și funcționarii orașului s'a ajuns la o definitivă înțelegere. Întrunită la 30 cor. comisia interimară s'a obligat a plăti 60% din suma totală a chiriei pretinsă de funcționari în bază legii Titulescu și să acopere toate cheltuielile procesuale și onorariul advocațional în întregime. Primăria va plăti imediat numai 20% iar restul în anul viitor.

SPORT

Gloria-A.M.E.F.A. 5:2(1:2)

rad. 25 X. a avut loc al treilea match de campionat ce Gloria cu mare diferență de puncte a câștigat rămânând „cap” în clasamentul jocurilor de până acum.

Deși până în al doilea minut al reprizei a doua Gloria n'a egalat totuși spectatorii tinând în seamă siguranța și rezistența gloriștilor. Au contat dinainte la victoria ajunsă.

În primele minute ale reprizei întâi ambele echipe prezintă forțe egale făcând pe cei ce sperau victoria să cedeze în diferența de peste 1/2 duzină rezultat ce credeau.

Astfel norocul muncitorilor începe cu neglijența fundasului Husztic, care trimite în corner o minge ce pe lângă un calm recerut îi putut ușor plasa pe teren advers. Lovitura de colț atribuită „Muncitorii” prin Tacaci deschid scorul în al 20 minut 0:1.

Acestui noroc cu 9 minute în urmă îi succed alte clipe similare când și Drecin apărând trece

mingea în corner. Urmarea fatală lovitură de colț o „atingere” de cap și mingea trece în goal 0:2 spre groaza spectatorilor.

În intervalul destul de prețios de aproape un sfert de oră Gloria după atacuri violente și abia în al 44 minut marchează prin Tisa 1:2, cu acest rezultat terminându-se repriza.

Indignarea celor ce cunosc „Gloria” era explicabilă. Jucătorii au înțeles consecința unei înfrângerii, și în al 2 minut egaleză schimbând întregul aspect al jocului. Combinații frumoase, rezezi fac ca apărarea muncitorilor încet să decadă iar portarul să ajungă de compătimit. Urui goal altele-i urmează și Gloria își revendică superioritate.

După al 3-lea goal siguranța victoriei era evidentă, iar tribuna gloriștilor incuraja orice ofensivă. Momente periculase se succedau situațiile erau frumos utilizate iar matchul se termină cu o victorie gloriștilor binemeritată la 5:2.

Tabela rezultatelor de cat. I.

	Jocuri jucate	Joc. câștigate	Joc. egale	Joc. pierdute	goluri date	goaluri capăt.	Puncte
3. Gloria-cfr.	3	3	—	—	10	2	6
1. Olimpia	3	2	1	—	7	3	5
2. S. G. A.	2	2	—	—	10	—	4
4. Amefa	4	2	—	2	18	10	4
5. C. A. A.	3	1	—	2	3	6	2
6. Transilvania	3	1	—	2	4	10	2
7. Tricolor	3	1	—	2	3	18	1
8. Unirea	3	—	—	3	4	10	—

In atenția profesorilor și părinților.

Problema educației morale prin școală rămâne fără rost, când ea se reduce la simple explicații teoretice.

Aciastă educație o fac profesorul și părintele.

Atât părintele, cât și profesorul, al doilea părinte care contribuie la sănătoasa dezvoltare a moralului elevilor de sub autoritatea sa, au datorința a se convinge de folosul explicațiilor lor. Într-o familie sau instituție unde aciastă educație este lipsită de controlul necesar, este păcat de orice clipă pierdută în acest scop.

Orice înclinațiune spre rău crește când manifestată la vârsta fragedă, se omit a se aplica la timp măsurile raționale de îndreptare.

Ori, cum se poate constata înclinațiunea spre rău a tinerilor școlari decât numai și numai prin un control sever asupra purtării lor în afară de școală. Elevul e și un element al societății. Problema educației morale a preocupat pe legiuitor prevăzând pentru fapte rele comise de minori ca pedepse mijloace pur educative.

Inclinațiunile rele ale minorilor se manifestă prin nedisciplina și destrăbălarea.

Aceste două fie împreunate fie distincte, se observă azi destul de pronunțate, numai datorită neglijării mijloacelor de prevenire între cari menționăm lipsa controlului părintesc.

Cazuri zilnice ne alămează asupra acestui pericol cum:

Se pot vedea eleve de școală

însoțite de „lăpturi” cu purtări foarte dubioase, la plimbări în spre și dela școală precum și la cinematografe.

Se văd elevi chefuind în societatea femeilor înregistrate în registrele poliției de moravuri, se văd stând prin colțuri de stradă adresând cuvinte necuviincioase fetelor sau doamnelor.

Se văd îndrăsneli de acest fel chiar pe trotoarele „principale” când la braț cu „dama” aprind țigări în plimbările de seară ce devin deja „obișnuite”.

Toate acestea lor le par apucătur firești și de bunăcuviință dacă nu-i sunt oprite.

Cazuri singulare ne îndreptătesc a atrage atenția profesorilor și părinților precum și a autorităților chemate a veghea la creșterea acestor noi elemente ale societății.

Nedisciplina și destrăbălarea începutul criminalității trebuie să fie observate pentru a nu se inocula în sufletele tinerelor vlăstare, pentru a cărei reacștere singură societatea este răspunzătoare viem un tinerel disciplinat și moral.

Pentru aciastă se impune imediat aplicarea mijloacelor severe de control și reprimare, cu stricta seriozitate, pentru a mântui ceia ce încă se poate.

Societatea a trecut acest drept în mâna profesorilor și părinților cari au obligația și poartă răspunderea neglijenței acestor măsuri.

Ele se impun acum la începutul acestui an școlar pentru a observa, și alege neghina din sămânța curată.

Ceia ce spunem aci sunt triste adevăruri ce nu le putem ascunde.

Cinema

Programul de Duminică, la 1 Nov.

Reprezentațiile la orele 3, 5, 7, și 9.

CENTRAL:

TABU

Ultima creație a celebrului regisor. F. W. MURNAU. Acțiunea se petrece pe una dintre cele mai minunate insule din BORA-BORA din Oceanul Pacific Superproducția casei PARAMOUNT.

SELECT:

Locotenentul Surăsător

Regia ERNEST LUBITSCH. Muzica de OSCAR STRAUS În rolurile principale MAURICE CHEVALIER, CLAUDETTE COLBERT.

ELITE:

Legiunea din Sudan

Dr a m a. În rolul principal LILIAN HALL DAVIS.

GAI:

Noroc la femei

Comedie. Interpeții BESSIE LOVE, CHARLES KING, MARIA DRESSLER.

GRĂDIȘTE: Din cauza reparațiunei reprezentațiile sistate.

MATINEU:

Central: MONTPARNASSE.

Primăria; Peregul-mic. No. 366—931.

Publicațiune de licitație

Publicăm licitație publică orală pe ziua de 30 Noembrie 1931 oarele 10 a. m. în localul primăriei pentru cumpărarea de 2 buc. tauri de rasa „svetovna” și 8 bucăți veri de soiul „mangulița” apți pentru prăsilă.

Să vinde 2 tauri și 7 bucăți veri neapți de prăsiere.

Licitația se va ținea în conformitate cu L. C. P.

În caz de nereușite licitația se va repeta în ziua de 15 Decembrie 1931 în locul indicat mai sus.

Peregul-mic 22 Oct. 1931.

Primăria.

Publicațiune.

Casa proprietatea conunei Moroda cu locuință, local de prăvălie și birt se arendează pe timpul 1 Ianuarie 1932 până la 31 Decembrie 1934.

Licitația se va ținea orbi în ziua de 25 Noembrie 1931 oarele 10 a. m. în biroul notarial din Moroda.

Condițiunile se pot vedea zilnic la notariat sub oarele oficiale.

Primăria.

Ziarul nostru vrând să se ocupe neîntrerupt și cu probleme sociale feminine, am dori să avem colaborarea unei intelectuale din Arad sau județ.